

Õiguskantsleri Kantselei
Kohtu 8
15193 Tallinn
info@oiguskantsler.ee

Monorex OÜ
reg. 12099736
Toompuiestee 17a,
10137, Tallinn
Kirill Larin
juhatuse liige
optim@hot.ee

Välismaalaste seaduse (VMS) § 177 lõikest lõikest 1 tuleneva Eesti Töötukassa (TTA) loa nõue ja selle menetlemine TTA poolt

Asjaolud

1. Monorex OÜ (äriühing) esitas 23.12.2025 TTA-le taotluse loa saamiseks välismaalase töölevõtmiseks, kes elab Eestis tähtajalise elamisloa (TE) töötamiseks alusel, mis on väljastatud võttes arvesse sisserände piirarvu, kuid tööandja vahetusega ja uue taotluse esitamisega tuleb uuel tööandjal taotleda uuesti TTA luba, kuigi VMS § 177 lg 1 sedastab üheselt, et TTA luba on siis vajalik, kui töökohta ei ole võimalik täita Eestis juba elamisloa alusel elava välismaalasega.
2. VMS 176 lõike 3 kohaselt on välismaalasel kellele on juba antud TE töötamiseks - õigus elada ja töötada Eestis registreeritud tööandja juures elamisloas määratud tingimustel- ei tähenda see sugugi, et välismaalane viibib Eestis elamisloata, või on tegemist sellist liiki elamisloaga, mida ei saa lugeda elamisloaks VMS § 177 lõike 1 mõttes, samas kui eelnevalt väljastatud TE kehtivusajal tööandja vahetusega on uuesti nõutav TTA luba, kuid välismaalast ei arvestata enam sisserännu piirarvu täitumise alla juhul kui välismaalane esitab uue taotluse töötamiseks uue tööandja juurde kehtiva elamisloa ajal ja kui välismaalane ei ole Eestist lahkunud elama mõnda teise riiki.
3. Kuigi TTA loataotlus ei ole seotud välismaalase isikuga (VMS § 177 lg 1^a), vaid ettevõtte põhine, arvestades tööturu olukorda, kuid sellest tulenevalt ei ole keelatud ettevõttelt küsida täiendavaid andmeid, ka andmeid mis puudutavad välismaalast, keda soovitakse tööle võtta.
4. Äriühing selgitas oma taotluses loa taotlemise vajadust, ning esitas ka vastavad põhjendused, ei pidanud TTA vajalikuks rakendada haldusmenetluse seadusest tulenevat kaalutus-õigust ja jättis arvesse võtmata taotluse põhjenduses välja toodud asjaolud ega ei pidanud vajalikuks küsida täiendavat informatsiooni äriühingu käest, eriti arvestades, et Eesti tööjõuturul on tööd otsimas Ukraina kodanikke, kes võivad Eestis töötada, kui neil on

selleks seaduslik alus, kuid nende viibimisalus tuleneb enamuses välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse (VRKS) § 37, § 39-st.

5. Antud juhul jäi selgusetuks TTA tegelik eesmärk, mida või keda kaitstakse või millisel viisil kergendab see Eesti tööjõuturu olukorda. On arusaadav, et riik soovib igatpidi vähendada TTA kaudu tööotsijate arvu, sellest tekkivaid kulusi ja kaitsta kohalikku tööturgu. Kuid haldusorgani tähelepanu võiks olla enim suunatud selliste äriühingute poole, kes soovib kasutada sellist välistööjõudu, kes alles asuksid Eestisse elama, **kellel** puudub elamisluba, või kelle taotluste osas arvestatakse sisserännu piirarvu täitumist.
6. Eesti Vabariigi Põhiseaduse kohaselt laienevad juriidilisest isikust ettevõtjale põhiseaduses loetletud õigused, vabadused ja kohustused niivõrd kui see on kooskõlas isikute eesmärkide ja selliste õiguste, vabaduste ja kohustuste olemusega. Eraõiguslikel juriidilistel isikutel on õigus kujundada oma tegevus mõistlikus ootuses, **mis** ei mõjuta ettevõtlus-tegevust oluliselt ebasoodsas suunas ja ta ei pea kartma, et riik rakendab eraettevõtja ettevõtlustegevusele (**kuhu kuulub ka** töömeeskonna kujundamine) ettenägematuid ebasoodsaid tagajärgi, millest tulenevalt ettevõtjal tekivad täiendavad lisakulutused.

Palume Teie poolset hinnangut kas VMS § 177 lõikes 1 märgitu kohaselt VMS § 176 alusel väljastatud elamisluba loetakse selliseks elamisloaks, mille puhul on õiguspärane **kehiva elamisloa** ajal tööandja vahetamisel uuesti TTA loa taotlemine, **juhul kui ametikoht ei muutu**.

Palume Teie poolset hinnangut kas TTA poolne äriühingu selgituste ja põhjenduste eiramine on õiguspärane, ning TTA-l puudub haldusmenetluse seadusest tulenev kaalutusõiguse võimalus.

Palume kontrollida, kas TTA on järginud VMS § 177 lg 1 ja siseministri 12.01.2017 määruse nr 7- Tähtajalise elamisloa ja selle pikendamise ning pikaajalise elaniku elamisloa ja selle taastamise taotlemise kord ning legaalse sissetulekumäärad § 15-st tulenevalt eraettevõtja põhiõiguste tagamise põhimõtet ja hea halduse tava.

Lugupidamisega

Kirill Larin

Lisa 1 TTA taotlus

Lisa 2 TTA otsus

Lisa 1 kirjavaetusPPA-ga